

Sygn. akt *IV Ns 96/11*

POSTANOWIENIE

Dnia **3 października 2011** r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział IV Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR (del.) Andrzej Sterkowicz

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Błażejczyk

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2011 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z wniosku **T. D. i pełnomocnika Komitetu Wyborczego (...) – G. K.**

przy uczestnictwie **D. T. i Komitetu Wyborczego (...), ul. (...), (...)-(...) W., reprezentowanego przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego (...) – G. W.**

o **wydanie orzeczenia w trybie art. 111 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. (...)**

postanawia:

- 1) oddalić wniosek;
- 2) zasądzić od wnioskodawców postępowania T. D. i pełnomocnika Komitetu Wyborczego (...) – G. K. na rzecz uczestników postępowania D. T. i Komitetu Wyborczego (...) od każdego kwoty po 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadnienie postanowienia z dnia 3 października 2011r.

Wnioskiem z dnia 28 września 2011 roku złożonym w trybie art. 111 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku Kodeks Wyborczy T. D. i G. K. pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego (...) wnieśli o:

1) zakazanie uczestnikom rozpowszechniania nieprawdziwej informacji o tym, iż „każdy, kto przychodzi dzisiaj do wyborców i mówi, dajcie nam władzę a my obniżymy podatki, kłamie”;

2) nakazanie uczestnikom, aby w terminie 48 godzin od uprawomocnienia się orzeczenia publicznie przeprosili wnioskodawcę T. D. - kandydata na posła do Sejmu RP partii „ (...)” i Komitet Wyborczy „ (...)” za podanie nieprawdziwej informacji, o której mowa w pkt. 1 wniosku i naruszenie w ten sposób ich dobrego imienia i czci poprzez:

- trzykrotne zamieszczenie solidarnie na koszt uczestników na łamach ogólnopolskich dzienników: Gazety (...), „(...)” oraz „(...)” (na stronie 2 lub 3 każdego dziennika) w formacie obejmującym co najmniej 1/4 strony,

- zamieszczenie solidarnie na koszt uczestników widniejącego nieprzerwanie przez co najmniej 72 godziny na głównej stronie internetowej (...)
- trzykrotne opublikowanie solidarnie na koszt uczestników na antenie telewizji (...), (...), (...), (...), (...) i (...), w paśmie czasowym między godz. 18.45 a 22.00, oświadczenia (emitowanego nie krócej niż przez 30 sekund), w postaci tablicy i przeczytanego przez lektora (czytelna, widoczna z daleka na ekranie czcionka, wyraźny, lektorski głos w standardzie normalnego przekazu telewizyjnego) bez jakichkolwiek dodatkowych komentarzy dotyczących tego oświadczenia i opisywanej sytuacji - o następującej treści:

„D. T. i Komitet Wyborczy (...) przepraszają kandydatów do Sejmu z listy Komitetu Wyborczego (...), w tym Pana T. D., szefa sztabu i kandydata KW (...) w okręgu nr (...) - G., za nieprawdziwe i godzące w ich dobre imię i cześć wypowiedzi pochodzące od kandydata do Sejmu i Premiera D. T. o tym, iż »każdy, kto przychodzi dzisiaj do wyborców i mówi, dajcie nam władzę a my obniżymy podatki, kłamie«”.

Uczestnicy postępowania D. T. i Komitet Wyborczy (...) jednogłośnie wnieśli o oddalenie tego wniosku i zasądzenie na ich rzecz kosztów zastępstwa procesowego, podnosząc brak występowania po stronie wnioskodawców legitymacji czynnej i braku legitymacji biernej uczestnika –Komitetu Wyborczego (...).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 września 2011 r. prowadząc w województwie (...) (m.in. w P.) kampanię wyborczą do Sejmu, wypowiadając się publicznie, w obecności dziennikarzy ogólnopolskich mediów, Premier D. K. nr 1 do Sejmu RP z listy nr 7 Komitetu Wyborczego (...) z Okręgu wyborczego nr (...) (W.) stwierdził, że „(...)”. Wypowiedź powyższa była publikowana w głównym wydaniu Faktów (...) w tym dniu o godz. 19.00. Stwierdzenie to zawierało się w całej wypowiedzi, której udzielił wówczas D. T. na temat podatków i zagadnienia ich obniżenia. Odniósł się on w niej globalnie do polityków i ich idei podatkowych, oraz do sytuacji ekonomicznej i finansowej Europy i finansów publicznych. W wypowiedzi tej złożonej w dniu 20 września 2011r nie padło żadne konkretne stwierdzenie ani w stosunku do kandydata do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i członka Partii (...), czy również w stosunku do samej tej Partii (...) i jej Komitetu Wyborczego.

/dowód: nagranie na pendrajwie- k. nr 40/

/dowód: stenogram wypowiedzi- k. nr. 74-78/

Zgodnie z założeniami programowymi (...) opublikowanymi na stronie internetowej tej partii proponuje się zmiany w systemie podatkowym poprzez wprowadzenie płaskiej stawki PIT 19 % z dwukrotnie wyższą niż dziś kwotą wolną od podatku powiązaną z minimum socjalnym, likwidację wszystkich ulg i przywilejów w PIT z wyjątkiem ulgi na dzieci, która miałaby charakter progresywny. W pakiecie propozycji (...) znalazły się również: likwidacja zwrotu od zakupu materiałów budowlanych oraz tzw. becikowego dla wszystkich, a pozostawienie tego wsparcia wyłącznie rodzinom, które otrzymują pomoc z opieki społecznej.

Linia programowa partii związana z kwestią obniżenia podatków jest podtrzymywana w czasie całej kampanii wyborczej, w tym również po wypowiedzi D. T. z dnia 20 września 2011 roku, która skutkowałą wniesieniem niniejszego protestu wyborczego. O powyższym świadczą wskazane poniżej informacje:

- informacja zamieszczona w dniu 27 czerwca 2011 roku na stronie internetowej wybrzeze24.pl o przeprowadzonej przed Izbą Skarbową w G. manifestacją, w której działacze (...) domagali się obniżenia podatków. W trakcie tej manifestacji głosili, co następuje: „Chcemy dwukrotnie zwiększyć kwotę wolną od podatków, wprowadzić podatek liniowy w wysokości 19 % oraz jednolity VAT też w wysokości 19 %”;

- Dekalog (...) opublikowany w dniu 16 sierpnia 2011 roku na stronie internetowej Gazety (...), w którym znalazły się informacje o zamiarze wprowadzenia w ramach podatków prorodzinnych 19 %- owego podatku PIT z podwójną kwotą wolną od podatku (z 3 do 6 tys. – kwota wolna od podatku w powiązaniu z liczbą osób w rodzinie);

- wypowiedź posła T. D. podczas pierwszego czytania obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, które odbyło się w dniu 15 września 2011 roku ((...) z której wynika, że obniżenie podatków jest jednym z głównych postulatów programowych (...). Zdaniem posła rozwiązaniem w postaci zwiększenia kwoty wolnej od podatku z 3 tys. zł do 6 tys. zł byłoby lepsze niż decyzja rządu o podniesieniu płacy minimalnej, która została podjęta i będzie skutkowałą w następnym roku. Wówczas działacz (...) podniósł również, że partia chce, aby kwota wolna od podatku dotyczyła nie tylko tych, którzy pracują, czyli ojca i matki, ale także dzieci;

- wypowiedź zamieszczona w dniu 16 września 2011 roku na stronie internetowej (...) dotycząca propozycji (...) wprowadzenia płaskiego 19-procentowego podatku i dwa razy większej niż obecnie kwoty wolnej od opodatkowania (czyli wynoszącą ok. 6.tys. zł);

- informacja zamieszczona w dniu 21 września 2011 roku na stronie internetowej (...) że podstawową propozycją (...) jest podatek liniowy 19 % dla każdego niezależnie od zarobków;

- wypowiedź T. D. opublikowana w dniu 23 września 2011 roku na serwisie internetowym (...), w której poseł podtrzymał dotychczasowe stanowisko (...), że partia opowiada się za jak najniższymi podatkami i mówi „stanowcze nie” ich podwyższaniu;

- wypowiedź P. P. opublikowana na stronie PAP (...) w dniu 28 września 2011 roku, że (...) jest jedyną partią, która jasno deklaruje, że nie zwiększy w przyszłości podatków.

/dowód: dokumenty dołączone do wniosku- k. nr.17-35/

Rada Ministrów opracowała wieloletni Plan Finansowy Państwa na lata 2011-2014 i tzw. Strategię zarządzania długiem publicznym. W dokumentach tych zawarta jest synteza długu publicznego jak i mechanizmy jego zmniejszania. Przewidziano możliwość pewnej pozytywnej korekty podatku VAT dopiero w 2014r.

/dowód: dokumenty dołączone do odpowiedzi na wniosek –Wieloletni Plan Finansowy Państwa i Strategia Zarządzania długiem publicznym/

W dniu 28 września 2011r. miała miejsce konferencja prasowa D. T. jako Premiera Rządu w Kancelarii (...) w W.. W jej trakcie D. T. w całości potwierdził swoją opinię na temat obniżenia podatków jaką zawarł w wypowiedzi w dniu 20 września 2011r. Nie użył również tym razem żadnego sformułowania w stosunku do osoby T. D.. Na pytanie dziennikarki o (...) stwierdził Co do (...) (...). Stwierdził dalej, że te słowa są oczywiste. W dalszej części jednak D. T. odnosząc się do wypowiedzi z dnia 20 września 2011r. stwierdził, że każdą osobą, która w wyniku jej poczuła się urażona – za to przeprasza.

Sąd dopuścił i oparł się na dowodach wskazanych przez wnioskodawców, w szczególności na znajdującym się w aktach niniejszej sprawy nagraniu (...) z dnia 20 września 2011 roku na załączonym do wniosku dysku pendrive.

Istotny dowód sprawy stanowi całościowy stenogram obrazujący jego wypowiedź z dnia 20 września 2011r. Dowód ten nie został zakwestionowany przez wnioskodawców, stąd też uznać należy, że jest w pełni wiarygodny.

Również sąd oparł się na dowodzie z nagrania konferencji z dnia 28 września 2011r., na której wypowiedzi udzielił D. T.. Także i ten dowód tym razem dostarczony przez podmioty wnioskodawców nie został podważony przez uczestników postępowania. Sąd także przyjął za dowód sprawy dwa dokumenty, jakie zostały złożone przez uczestników. Nie dopuścił jednak dowodu w postaci rzekomo pochodzącego ze strony internetowej Komitetu Wyborczego (...) wydruku wywiadu z dnia 20 września 2011r. W tym przypadku pochodzenie tego dokumentu zostało skutecznie zakwestionowane przez uczestników, którzy wykazali, że jest to w istocie informacja pochodząca z Polskiej Agencji Prasowej. Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z pocztówki, rzekomo wysłanej do osoby Premiera RP, wskazującej na program podatkowy (...) w zakresie obniżenia podatków. Dowód z tego dokumentu nie miał żadnego istotnego znaczenia dla pojawiających się zagadnień sprawy, a w rezultacie okazał się zbędny, skoro okoliczności, jakie miały zostać za pośrednictwem jego wykazane wynikały z innych dostarczonych przez te strony dowodów z dokumentów. Tak samo sąd postąpił w stosunku do wniosku o przeprowadzenie dowodu z zeznania T. D. jako strony postępowania. Dowód z przesłuchania strony ma z założenia charakter uzupełniający i następuje w sytuacji, kiedy istotne i ważne dla sprawy okoliczności nie zostały wyjaśnione. Wszystkie, zatem okoliczności istotne zostały wyjaśnione na podstawie wcześniej przeprowadzonych dowodów, stąd przeprowadzenie przesłuchania wnioskodawczyni było konieczne.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku Kodeks Wyborczy, jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku – Prawo prasowe, materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wnioski o wydanie orzeczenia zakazu rozpowszechniania takich informacji, przypadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje, nakazania sprostowania takich informacji, nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste, nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone, nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100.000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Sprecyzowane żądanie przez wnioskodawców wskazuje jednoznacznie na to, że wypowiedź D. T., jakiej udzielił w dni 20 września 2011r. narusza ich dobra osobiste w postaci czci i dobrego imienia i w związku z tym konsekwencją powyższego są odpowiednio sformułowane we wniosku żądania.

Roszczenia wnioskodawców, których dochodzą w trybie art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011r. – Kodeks wyborczy służą ochronie czci i dobrego imienia, a zatem powstają w momencie zagrożenia lub naruszenia ich u konkretnego podmiotu lub osoby. Wobec tego, kiedy złożona odpowiednia wypowiedź nie dotyczy konkretnej osoby, nie ma miejsca naruszenie takich dóbr osobistych. Przyjmuje się, że wypowiedź nosząca znamiona zniesławienia musi odnosić się do konkretnie oznaczonego adresata, w tym osoby fizycznej albo prawnej. Z drugiej jednak strony rzekomo dotknięta osoba takim zniesławieniem musi w postępowaniu dowodowym wykazać, że jest tą, którą dotknięto takim zniesławieniem. Kwestia ta nie przedstawia się inaczej, gdy ma miejsce zarzut zniesławiający większą grupę lub zbiorowość osób. W przypadku zajścia kolektywnego znieważenia, podmiot, jaki utożsamia się z taką grupą pod adresem, której ono padło albo również wchodzący do niej, może dochodzić ochrony swoich dóbr osobistych jedynie w przypadku, kiedy możliwe jest ustalenie w sposób bezpośredni, że konkretna wypowiedź o cechach zniesławienia jej dotyczyła lub dotyczy(por. wyrok Sn z dnia 22 grudnia 1997r- II CKN 546/97).

Przenosząc te uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że wypowiedź D. T., która stanowi element faktyczny przedmiotu rozpoznania sprawy, jest wypowiedzią szerszą niż oceniane wyrwane z kontekstu stwierdzenie, które jest jego elementem. Uczestnik w wypowiedzi odnosi się do problematyki Europy, następnie związanej z kryzysem. Porusza także zagadnienie finansów publicznych, emerytur i rent, a co do skali podatków w Polsce przedstawia prognozę ich częściowego obniżenia na 2014r. W całej tej wypowiedzi, jak również w wyrwanej jej spornej części nie znajduje się żadne odniesienie do osoby T. D. czy też Partii Politycznej – (...) ((...)). Wypowiedź, więc tego uczestnika mająca postać ogólnej opinii o podatkach i sytuacji w Europie nie nawiązuje do jakiegось bliżej określonego postępowania członków (...), w tym kandydującego do Sejmu RP jej członka T. D.. Nie mają tu znaczenia same subiektywne odczucia wnioskodawców, polegające na tym, że przedmiotowa wypowiedź ich konkretnie dotyczy. Takie rzekome jednostronne subiektywne odczucie tych podmiotów, że przedmiotowa wypowiedź ich dotyczy nie może automatycznie zastępować ich identyfikacji i w związku z tym nie prowadzi to do stwierdzenia naruszenia ich dóbr osobistych (tak. SN –wyrok z dnia 2 listopada 1974r.- ICR 610/74).

Uznać, zatem trzeba, że forma udzielonej wypowiedzi w sposób ogólny i bez wskazania konkretnie zindywidualizowanego podmiotu, do którego została skierowana uzasadnia wnioski o braku z tej przyczyny po stronie wnioskodawców legitymacji czynnej.

Natomiast w świetle art. 109 § 1 kodeksu wyborczego materiałem wyborczym jest każdy pochodzący od komitetu wyborczego, upubliczniony i utrwalony przekaz informacji mający związek z zarządzonymi wyborami. W § 2 tego przepisu wskazano, że materiały wyborcze powinny zawierać wyraźne oznaczenie komitetu wyborczego, od którego pochodzą. Powinnością, więc wnioskodawców było wykazanie, że utrwalona wypowiedź D. T. z dnia 20 września 2011r. stanowiła przedmiot materiału wyborczego Komitetu Wyborczego (...). Wnioskodawcy powyższemu obowiązкови nie sprostali, nie dostarczając na wykazanie tej okoliczności żadnego dowodu. Jak wskazano wcześniej próba

przedstawienia jakoby pochodzącego od tego podmiotu dokumentu i stwierdzającego tę doniosłą okoliczność była nieskuteczna. A zatem nie ma dowodu w sprawie, który by stwierdzał, że wypowiedź uczestnika D. T. stanowi materiał wyborczy Komitetu Wyborczego (...), a tylko taki ustalony fakt uzasadniałby legitymacją bierną tego podmiotu.

Przedstawiony i dopuszczony w sprawie dowód z kolejnej wypowiedzi dokonanej przez D. T. w dniu 28 września 2011r. nie ma jednak znaczenia dla sprawy. Trzeba zauważyć, że przedmiotem wniosku jaki został złożony w trybie art. 111 § 1 kodeksu wyborczego, jest w tym przypadku wypowiedź tej osoby z dnia 20 września 2011r., która spowodowała naruszenie dóbr osobistych wnioskodawców. Zarówno, więc wskazana podstawa materialna i krąg okoliczności faktycznych we wniosku uzasadniają żądanie i jednocześnie wyznaczają zakres rozpoznania sprawy. W sprawie nie doszło do przekształcenia żądania, w tym sensie, że nie doszło do zmiany podstawy faktycznej. Niezmiennie, więc wnioskodawcy lokują fakt naruszenia ich dóbr osobistych w związku z toczącą się kampanią wyborczą z wypowiedzią D. T., złożoną przez niego osobiście w dniu 20 września 2011r., a nie w dniu 28 września 2011., którą należy traktować już jako wypowiedź odrębną i zawierającą inne elementy.

Z podniesionych więc względów, na podstawie art. 111 § 1 i § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011r.- Kodeks Wyborczy (Dz. U.nr 21 poz. 112 z 2011 r. ze zm.).

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania oparto na podstawie § 11 ust.1 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r- w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U nr 163, poz. 1346 z 2002r ze zm.) i na podstawie § 10 ust 1 pkt 3 –Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). w związku z art. 98 § 3 k.p.c i art. 13 § 2 k.p.c